

13:15-20 A gift for the visitor?

1. Bereishit 32:30

וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שְׁמֶךָ ויאמר לְמָה זֶה תִּשְׁאַל לְשִׁמִּי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם:

And Yaakov asked, saying: Please tell me your name! And he said: Why do you ask my name thus? And he blessed him there.

2. Abarbanel to Shoftim 13:15-16

כאשר ראה מנוח שהיה המלאך מקצר בדברים ורוצה להפטר משם, חשב להאכילו ולתת לפניו סעודה באופן שיתעכב שם ומתוך האכילה יגלה לו דברים ממה שיהיה. וזהו "נעצרה נא אותך ונעשה לפניך גדי עזים." ... ואפשר לפרש עוד שמנוח אמר "נעצרה נא אותך" ובוזה היה מורה אנושותו [של המלאך], כמי שמזמין רעהו לסעודה, ומצד אחר אמר "ונעשה לפניך גדי עזים" שהוא הלשון נופל על הקרבן לגבוה...

When Manoach saw that the *malach* abbreviated his speech and wished to leave, he thought to feed him and place before him a meal to delay him, such that in eating he would reveal some of the future. Thus he said, "We will halt you, and we will prepare before you a young goat."... And one could explain further that Manoach said, "We will halt you," meaning that it is a person, like inviting a friend for a meal, and on the other hand he said, "And we will prepare before you a young goat," which is language relevant for offering a *korban* above.

3. Midrash, Sifri Bamidbar 42

לא השם שנקרא עכשיו נקרא הוא לאחר זמן וכן הוא אומר "ויאמר אליו מלאך ד' למה זה תשאל לשמי והוא פלאי" (שופטים יג יח) - איני יודע לאיזה שם אני מתחלף.

The name it is called now is not the name it will be called later. And so "And the *malach* of Gd said to him: Why would you ask my name? It is my wonder." I don't know to what name I will be switched.

4. Targum Yonatan, cited in Radak to Shoftim 13:18

וי"ת "והוא מפרש" וכן תרגום "כי יפליא" "ארי יפריש", וענינו מופרש ומובדל מדעתך אותו:

And Yonatan translated "And it is *mefarash*", as is the translation of "*Ki yafli*" "When *yafreish*". It means distinct and separate from your knowledge.

5. Ralbag to Shoftim 13:20

ואולי לזאת הסבה לא רצה הנביא לגלות שמו כי אז לא היו מאמינים מאד בנביאים כי דבר ד' יקר אז. ולהוסיף להם האמנה בדבריו העלים מהם מי הוא:

Perhaps this was why the prophet did not wish to reveal his name, for at that time they did not place great faith in [those who claimed to be] prophets, for the word of Gd was rare. To increase their confidence in his words, he hid his identity.

6. Malbim to Shoftim 13:18

וגם שמי פלאי, לא ידעוהו שוכני חומר. וגם כיון כי שם המלאך הוא לפי שליחותו, והוא נשלה ברגע זו לעשות פלאות כמ"ש "ומפליא לעשות", והיה עתה שמו פלאי. וחז"ל ברבה נשא (במ"ר י:ה) פי' שהיה שמו פלאי ע"ש הנזירות, דכתיב (במדבר ו:ב) כי יפליא לנדור נדר:

And my name is also my wonder – physical beings cannot know it. He also meant that the name of a *malach* suits its mission, and he had been sent at this instant to perform wonders, as it says in 13:19, and so his name was now "my wonder". And our Sages (Bamidbar Rabbah 10:5) explained that his name was *Peli* because of the *nezirut*, as Bamidbar 6:20 says, "When one is *maffli* to take a vow [of *nezirut*]."

7. Talmud, Zevachim 119b

בשלמא למ"ד זו וזו ['מנוחה' ו'נחלה'] ירושלים אבל שילה הוה שריא במות, היינו דכתיב "ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור לד'." אלא למ"ד זו וזו שילה ובמות הוה אסירן, מאי "ויקח מנוח"? הוראת שעה היתה.

It's fine if *menuchah* and *nachalah* refer to Jerusalem, but in Shiloh they were permitted to use private altars, thus "And Manoach took a young goat, etc." But per the view that these are both Shiloh and private altars were prohibited, what is the meaning of "And Manoach took"? It was a temporary ruling.

13:21-25 The End, and the Beginning

8. Abarbanel to Shoftim 13:21

אז ידע מנוח כי מלאך ד' הוא ולא זכר אשתו, להעיד שאשתו כבר היתה מרגשת בהיותו מלאך, כמו שאמרה בראשונה "ומראהו כמראה מלאך האלקים", אבל מנוח עם הארץ היה ולא הרגיש בו כי אם כאשר עלה בלהב המזבח ונעלם מעיניו.

"Then Manoach knew that it was a *malach* of Gd" – And it did not mention his wife, testifying that his wife already realized he was a *malach*. As she said at first, "His appearance was like the appearance of a *malach* of Gd." But Manoach was an *am ha'aretz*, and he did not realize it until the *malach* ascended in the fire of the altar and disappeared from before his eyes.

9. Midrash, Bereishit Rabbah 45:7

א"ר חייא בוא וראה כמה בין ראשונים לאחרונים, מנוח אמר לאשתו (שופטים יג) מות נמות כי אלקים ראינו, והגר שפחת שרי רואה ה' מלאכים בזה אחר זה ולא נתייראה מהם! אמר רבי חייא ציפרנן של אבות ולא כריסן של בנים! א"ר יצחק (משלי לא) "צופיה הליכות ביתה", בני ביתו של אבינו אברהם צופים היו והיתה רגילה לראות בהם.

Rabbi Chiya said: Come and see the difference between the earlier and later ones! Manoach told his wife, "We will surely die, for we have seen Gd!" And Hagar, maid of Sarai, saw five consecutive *malachim* and was not afraid! Rabbi Chiya said: The fingernail of the ancestors, rather than the belly of the descendants! Rabbi Yitzchak said: "She scouts [*tzofiyah*] the ways of her household" – The members of Avraham Avinu's house were *tzofim*, and so they were accustomed to seeing them.

10. Abarbanel to Shoftim 13:24

וידמה שרמזה שישמש את האלקים כל ימי חייו בנזירותו, וגם רמז שיהיה שממה גדולה לפלשתים. ולכן לא פרסם סבת השם ההוא:
It appears that she hinted that he would serve [*shimush*] Gd all his life as a *nazir*, and this name also hinted that there would be great destruction [*shemamah*] for the Philistines. This is why he did not publicize the reason for the name.

11. Rambam, Moreh haNevuchim 2:45

The first prophetic level is for Divine aid to accompany a person, moving and energizing him to a great positive deed, like saving an important group from evildoers, or saving a great, important person, or benefiting a large number of people. He will find something moving him to action...

And know that a force like this never left Moshe Rabbeinu from the time he reached maturity. This was what motivated him to kill the Egyptian and to halt the wicked one of the two fighters... And so a force like this accompanied David after he was anointed with the oil of anointing, as it says... And so he was mighty against the lion and the bear and the Philistine and the like, with this spirit of Gd.

12. Radak to Shemuel I 16:13

וזאת רוח הגבורה העירה את דוד להרוג את הארי והדוב והפלשתי וכן רוח הקדש נולדה בו מהיום ההוא ומעלה ואמר השירים והמזמורים ברוח הקדש שנולדה בו כי בכלל "רוח ד'" רוח הקדש ורוח גבורה:

This spirit of might aroused David to kill the lion, bear and Philistine, and the sacred spirit was born in him from that day forward and he recited poems and songs with the sacred spirit born in him. For "spirit of Gd" includes the sacred spirit and the spirit of might.

13. Talmud, Sotah 9b

מלמד שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כווג כתיב הכא "לפעמו במחנה דן" וכתיב התם "פעמון ורימון."

This teaches that the Shechinah knocked before him, like a clapper. It says here "to be *po'eim* for him in the camp of Dan," and in Shemot 39:26 it says, "a *paamon* and a pomegranate."

14. Ralbag to Shoftim 13:25

שפעם היה חושב להלחם עם פלשתים ופעם חושב להמנע מזה כפעמון זה שמכה אילך ואילך:

For at times (*paam*) he thought to fight the Philistines and at times he thought to refrain from this, like a *paamon* which strikes this way and that.

15. Radak to Shoftim 13:25

ויהיה פירוש "לפעמו" לחזקו, הפך בנין נפעל והתפעל ממנו, שהוא הסרת הכח ושבירת האיברים, כמו "נפעמתי ולא אדבר" "ותפעם רוחו" "ותתפעם". וכבר כתבתי בו פירושים אחרים בספר מכלל בשרש 'פעם', אבל זה הפירוש הוא הנכון בעיני. ובדברי רז"ל...

And the meaning of *l'paamo* is "to give him strength," the opposite of the form of *nifal* and *hitpael* from it, which is removal of strength and breaking of *eivarim*, as in "*nifanti* and I will not speak (Tehillim 77:5)," "*Vatipaem* his spirit (Bereishit 41:8)," "*Vatitpaem* (Daniel 2:1)". And I have already recorded other explanations in the *Michlol* under "*pa'am*", but this explanation is right in my eyes. And in the words of our Sages...

Introducing Chapters 14-16

16. Shemot 34:15-16

פן תכרת ברית ליושב הארץ וננו אַחַרֵי אֱלֹהֵיהֶם ונָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לָהּ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחָהּ: וְלִקְחֹתָ מִבְּנֹתָי לְבָנָיָהּ וְנָנוּ בְּנֹתָי אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהָנְנוּ אֶת בְּנֵי אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן:

17. Devarim 7:1-4

כִּי יִבְיָאָה ד' אֱלֹקֵיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפְּנֵי הַחַמִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֲמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שְׂבָעָה גּוֹיִם רַבִּים וְעֲצוּמִים מִמֶּךָ: וְנָתַנְם ד' אֱלֹקֵיךָ לְפָנֶיךָ וְהַפִּיתָם הַחֶרֶם תַּחֲרִים אֹתָם לֹא תִכְרַת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִחַנְּם: וְלֹא תִתְחַטֵּן בָּם בְּתָדָה לֹא תִתֵּן לְבָנְךָ וּבְתוֹ לֹא תִקַּח לְבָנָהּ: כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵי מֵאֲחֵרֵי וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ד' בָּכֶם וְהִשְׁמִידָה מֵהָר:

18. Talmud, Avodah Zarah 36b

בנותיהן דאורייתא היא, דכתיב 'לא תתחתן בהם!' דאורייתא ז' אומות, אבל שאר עובדי כוכבים לא, ואתו אינהו וגזור אפילו דשאר עובדי כוכבים. ולר"ש בן יוחי דאמר 'כי יסיר את בנך מאחרי' לרבות כל המסירות, מאי איכא למימר? אלא דאורייתא אישות דרך חתנות, ואתו אינהו גזור אפילו דרך זנות...

Their daughters are subject to a biblical prohibition, "You shall not marry among them!" The biblical prohibition is for the seven [Canaanite] nations, but not other nations, and the rabbis prohibited even other nations. And per Rabbi Shimon bar Yochai who said that "He will cause your sin to stray from Me" includes all who cause straying, what could [be the rabbinic prohibition]? Rather, the biblical prohibition is against the manner of marriage, and the rabbis prohibited even in the manner of *znut*...

19. Rabbi Moses Maimonides (Rambam, 12th century Egypt), Mishneh Torah, Laws of Prohibited Relationships 12:1-2

ישראל שבעל עכו"ם משאר האומות דרך אישות, או ישראלית שנבעלה לעכו"ם דרך אישות הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר לא תתחתן בהם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך, אחד שבעה עממין ואחד כל אומות באיסור זה, וכן מפורש על ידי עזרא ואשר לא נתן בנותינו לעמי הארץ ואת בנותיהם לא נקה לבנינו. ולא אסרה תורה אלא דרך חתנות אבל הבא על הכותית דרך זנות...

If a Jew mates with an idolater from the other nations in the manner of marriage, or a Jewess mates with an idolater in the manner of marriage, the Torah dictates lashes for them, as it says, "And you shall not marry among them; you shall not give your daughter to his son, and you shall not take his daughter for your son." The prohibition applies for the seven nations and any nation, and so was explicit via Ezra, "And that we will not give our daughters to the nations of the land, and their daughters we shall not take for our sons." And the Torah only prohibited the manner of marriage, but one who lives with a Cuthite in the manner of *znut*...

20. Rabbeinu Yaakov ben Asher (Baal haTurim, 13th-14th century Germany/Spain), Tur Even haEzer 16

כותית אף על פי שאין בה לאו אסורה מדרבנן... ונ"ל שאינו אלא בז' עכו"ם דלא קי"ל כרבי שמעון...

A Cuthite, even though there is no biblical prohibition, is still prohibited rabbinically... And it appears to me that this [verse] is only for the seven nations, for we do not follow Rabbi Shimon...

21. Rabbi Yosef Karo/Rabbi Moshe Isserles (16th century Israel/Poland), Shulchan Aruch Even haEzer 16:1

ישראל שבעל עובדת כוכבים, דרך אישות, או ישראלית שנבעלה לעובד כוכבים (דרך אישות), הרי אלו לוקין מן התורה, שנאמר: לא תתחתן בהם (ויש חולקין בזה).

Rabbi Karo: If a Jew mates with an idolatress in the manner of marriage, of a Jewess mates with an idolater (in the manner of marriage), they are lashed for violating the Torah text, as it says, "And you shall not marry among them."

Rabbi Isserles: And some dispute this.